

JEUGDMONITOR ZEELAND
Klas 3 voortgezet onderwijs 2011

Rapport Veere

Middelburg, januari 2012

Colofon

© Scoop 2012

Samenstelling

Kris Louwerse

Jolanda van Overbeeke-van Sluijs

Scoop

Zeeuws instituut voor sociale
en culturele ontwikkeling

Achter de Houttuinen 8

Postbus 407 Middelburg

Telefoon (0118) 682500

Telefax (0118) 635311

www.scoopzld.nl

Scoop@scoopzld.nl

Foto

Nico Out

Lay-out

Scoop

Ontwerp

Scoop

Drukwerk

Scoop

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland.

*De Provincie Zeeland streeft naar een goede sociale en culturele infrastructuur in Zeeland,
in samenwerking met anderen. Als sociaal-cultureel kennis- en ontwikkelingsinstituut
ondersteunt Scoop de Provincie bij haar taken in het sociaal-cultureel beleid.*

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Achtergronden	6
Gezondheid	9
Roken, alcohol en drugs.....	11
Seksualiteit.....	13
Criminaliteit.....	14
Verenigingsleven.....	15
Sport en beweging	16
Veiligheid.....	17
Pesten	18
School.....	19
De buurt	20
Cultuur	21
Bijlage 1: Responsverantwoording.....	22

Inleiding

In dit rapport worden de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek in klas 3 van het voortgezet onderwijs weergegeven. Van elke gemeente in Zeeland is een apart rapport opgesteld.

Uit het provinciale rapport Trends op hoofdlijnen (oktober 2011) komt als conclusie naar voren dat er een aantal aantoonbare veranderingen zijn in de leefwereld van derdeklassers in Zeeland ten opzichte van 2004. De ouders zijn hoger opgeleid, met name de moeders hebben een enorme slag gemaakt. Daarnaast is co-ouderschap een vaker voorkomende thuissituatie, maar is het opgroeien bij beide ouders niet afgenomen.

Er zijn ook een flink aantal positieve ontwikkelingen te zien in het gedrag van jongeren. Zowel op het gebied van roken, alcohol als drugs doen de huidige derdeklassers het beter dan de vorige generaties derdeklassers. Ook blijkt criminaliteit en pestgedrag onder derdeklassers te dalen en deelname aan vrijwilligerwerk te stijgen. Tot slot wordt er serieus meer tijd aan huiswerk besteed. Er lijkt sprake van een stap in de goede richting op verschillende terreinen.

Ook in Veere zijn deze positieve ontwikkelingen in het gedrag zichtbaar. Het opleidingsniveau van de moeders is echter niet gestegen en het co-ouderschap niet toegenomen.

Onderzoek

Het onderzoek in klas 3 van het voortgezet onderwijs is voor de derde keer uitgevoerd. Alle scholen voor voortgezet onderwijs zijn aangeschreven met het verzoek deel te nemen met klas 3. De scholen hebben een tabellenboek met de uitkomsten ontvangen, evenals een leerlingkaart met de uitkomsten op hoofdlijnen.

Respons

In totaal hebben 3147 leerlingen die in Zeeland wonen de vragenlijst ingevuld, waarvan 236 uit de gemeente Veere. Op Zeeuws niveau blijft de respons bij het VMBO achter bij die van HAVO en VWO. Voor deze analyse hebben we het databestand gewogen naar woongemeente en schoolsoort waardoor de verschillen in respons op deze twee kenmerken zijn gecorrigeerd. Meer informatie over de respons kunt u vinden in de bijlage.

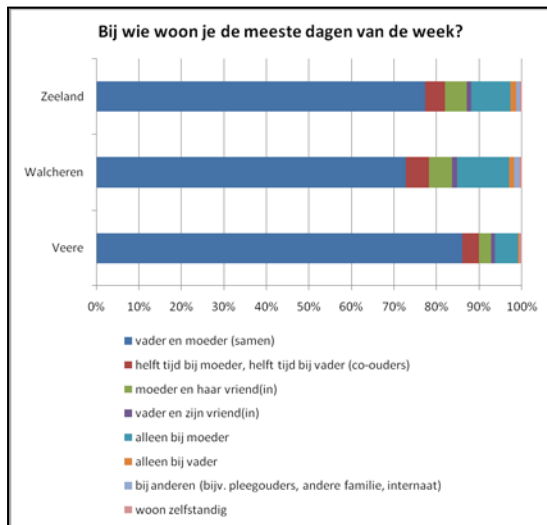
Opzet rapport

De belangrijkste uitkomsten van het onderzoek uit 2011 worden per thema gepresenteerd. Waar opvallende verschillen bestaan in vergelijking met Zeeland of de andere stedelijke gemeenten in Zeeland wordt dit vermeld. Dit geldt ook voor de ontwikkeling in de tijd. In 2004 en 2007 zijn vergelijkbare onderzoeken uitgevoerd door de Jeugdmonitor Zeeland.

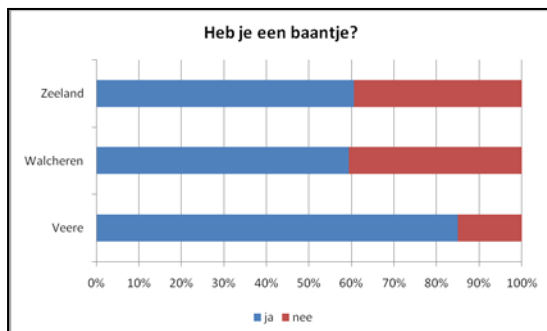
Gespreksronde

De uitkomsten van het onderzoek zijn in het najaar 2011 door een onderzoeker van de Jeugdmonitor Zeeland, besproken met vertegenwoordigers van de gemeente aan de hand van dit rapport. Hierbij is gelegenheid geboden tot het stellen van aanvullende vragen zoals vragen over aanvullende cijfers of analyse, dan wel advies- en informatievragen.

Achtergronden

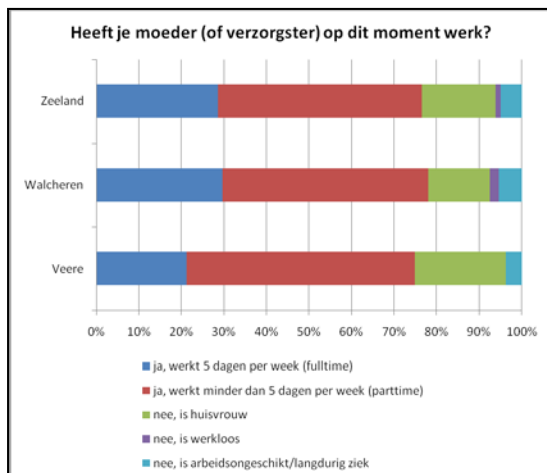

Bijna negen op de tien derdeklassers in Veere wonen bij beide ouders (samen). In de rest van Zeeland is dit een significant¹ lager percentage. In Veere wordt minder vaak alleen bij de moeder gewoond dan in de rest van Zeeland.

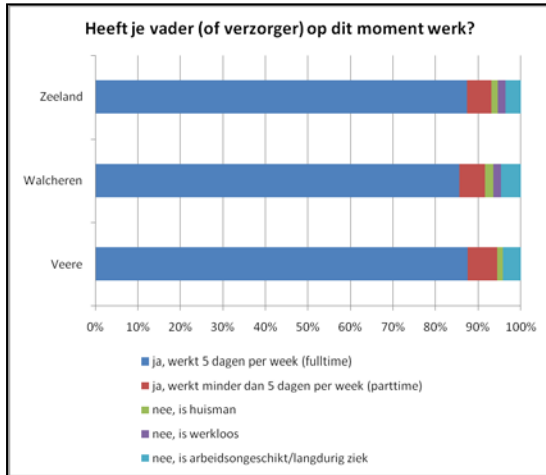
Bijna negen op de tien jongeren in Veere hebben een baantje. Dat percentage ligt hoger dan in de rest van Zeeland en ook hoger dan in de andere plattelandsgemeenten.

Ook werken deze Veerse jongeren gemiddeld vaker vijf uur per week of meer.

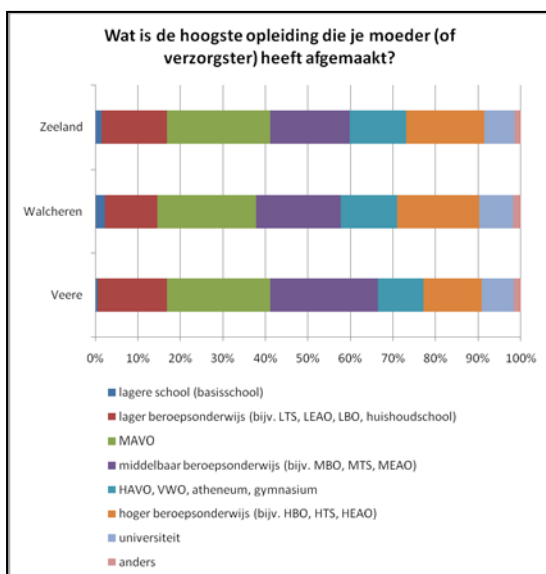

Driekwart van de moeders van Veerse derdeklassers heeft een betaalde baan (full- of parttime). Het percentage moeders dat een fulltime baan heeft, ligt significant lager dan in de rest van Zeeland.

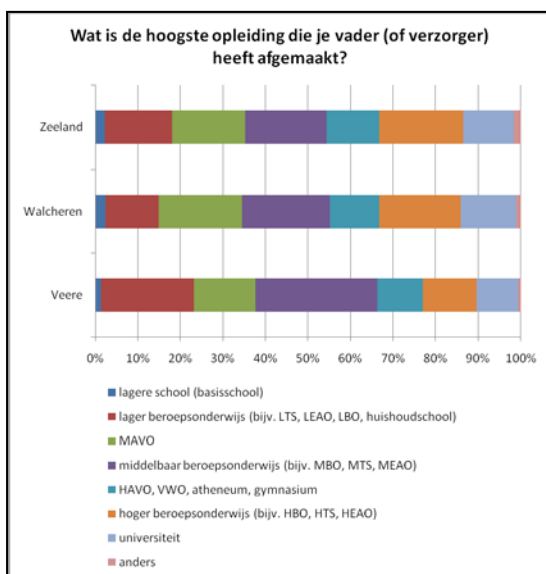
¹ Significant betekent dat het verschil (waarschijnlijk) niet op toeval berust

Ongeveer negen op de tien vaders van Veerse derde klassers hebben een betaalde baan. Het betreft, in tegenstelling tot de moeders, met name fulltime banen.

Veerse moeders (van derdeklassers) hebben vaker middelbaar beroepsonderwijs als hoogste opleiding dan vergelijkbare moeders in Zeeland.

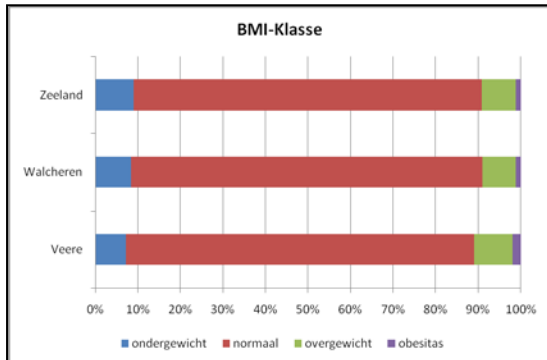
Veerse vaders (van derdeklassers) hebben vaker lager of middelbaar beroepsonderwijs en minder vaak hoger beroepsonderwijs als hoogste opleiding dan vergelijkbare vaders in Zeeland.

Van de Veerse derdeklassers is nog geen 10% van allochtone afkomst, wat significant minder is dan in de rest van Zeeland (16%).

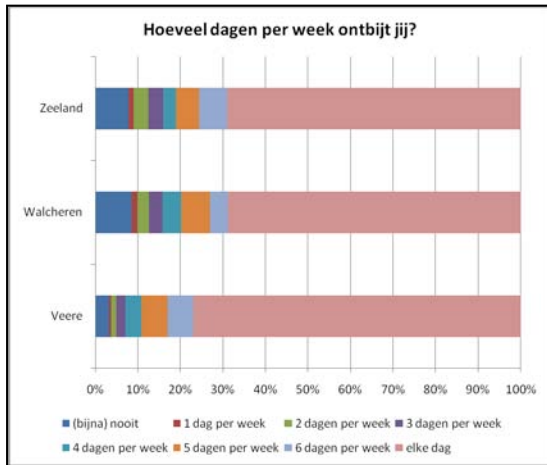
In Veere heeft meer dan de helft van de derdeklassers thuis een geloof of levensovertuiging. Het protestantse geloof komt vaker voor dan in de rest van Zeeland en het katholieke geloof minder vaak. De helft van de derdeklassers gaat wel eens naar de kerk, in de rest van Zeeland is dit minder.

Gezondheid

Veerse derdeklassers beoordelen hun eigen gezondheid over het algemeen als (heel) goed (83%).

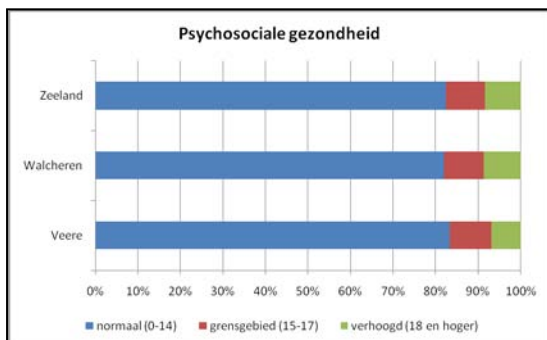

Ongeveer acht op de tien Veerse derdeklassers hebben een normaal gewicht. Deze BMI-score wijkt niet af van andere Zeeuwse derdeklassers. BMI staat voor body mass index en geeft een indicatie voor onder- of overgewicht.

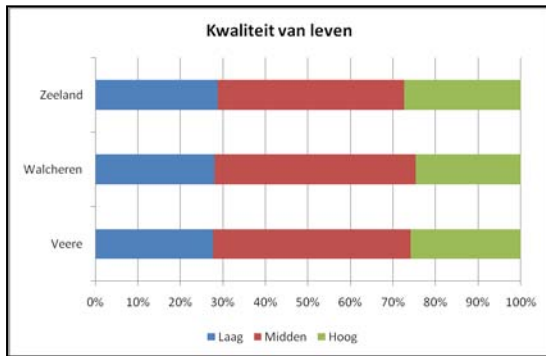
Bijna acht op de tien derdeklassers in Veere ontbijten elke dag. Dit is significant meer dan in de rest van Zeeland.

Het percentage derdeklassers dat elke dag ontbijt, is toegenomen ten opzichte van 2007: van 65% naar 77%.

Aan de hand van de SDQ² (strengths and difficulties questionnaire) is gekeken naar risico op psychosociale problematiek. In Veere behalen de derdeklassers op deze schaal geen significant andere score dan andere Zeeuwse derdeklassers.

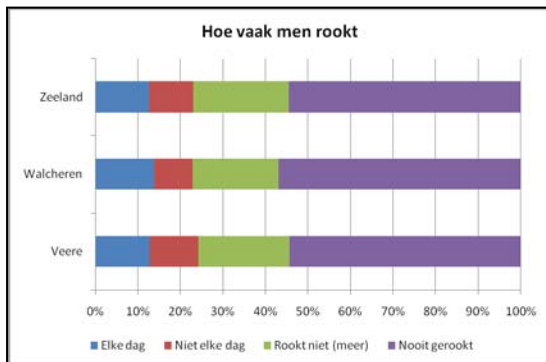
² Conform de standaardvraagstelling lokale en nationale monitor jeugdgezondheid wordt een score berekend op basis van 25 stellingen. De jongeren kregen bijvoorbeeld een uitspraak voorgelegd als 'ik pieker veel' of 'ik word erg boos en ben vaak driftig', met de antwoordcategorieën 'niet waar', 'beetje waar', 'zeker waar'. Bij de SDQ wordt gewerkt met afkappunten. Dat wil zeggen dat we een specifieke schaalscore als criterium gebruiken voor het bepalen van een verhoogd risico op psychosociale problematiek.

Er is ook een vragenset gebruikt die een score oplevert voor 'kwaliteit van leven'³. Deze score is in Veere niet anders dan in de rest van Zeeland.

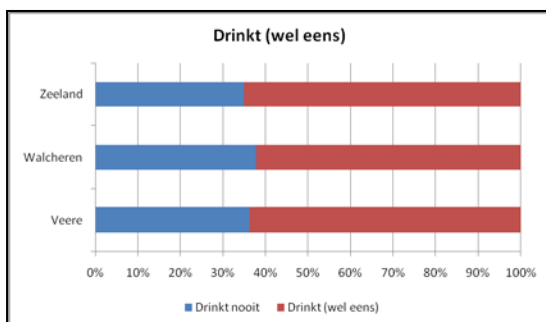
³ Conform de standaardvraagstelling lokale en nationale monitor jeugdgezondheid wordt een score berekend op basis van 10 vragen en vervolgens wederom conform richtlijnen ingedeeld in lage kwaliteit, midden kwaliteit, hoge kwaliteit van leven. De vragen zijn bijvoorbeeld 'denk aan de afgelopen week: heb je je verdrietig gevoeld?' en 'denk aan de afgelopen week: heb je plezier gehad met je vrienden?'.

Roken, alcohol en drugs

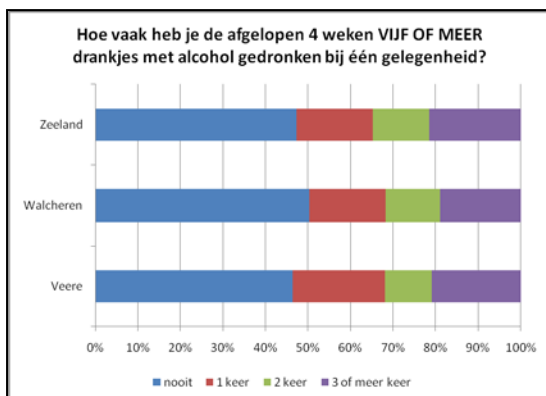

Bijna een kwart van de Veerse derdeklassers rookt wel eens.

Het percentage derdeklassers dat nooit heeft gerookt, neemt nog steeds toe (2004: 38%, 2007: 47%, 2011: 54%).

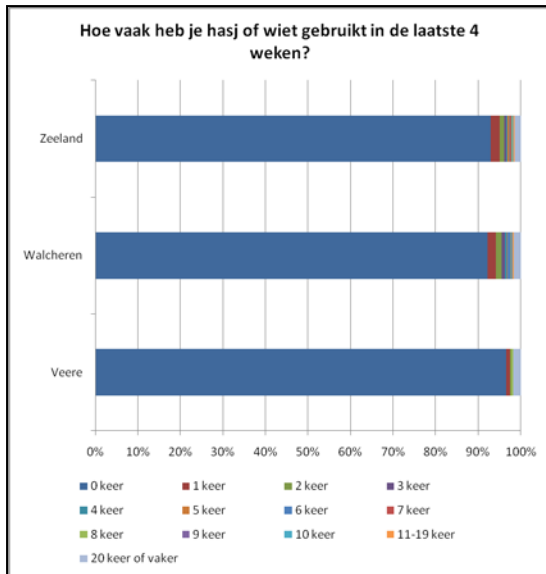

Bijna twee derde van de Veerse derdeklassers drinkt wel eens. Dit is minder dan in 2007 (80%).

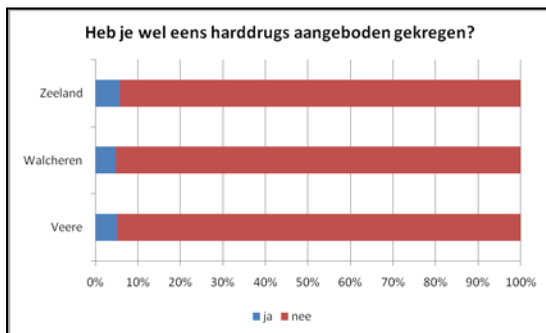
Van de Veerse derdeklassers die wel eens drinken, heeft meer dan de helft minimaal één keer veel gedronken (vijf drankjes of meer) in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek.

Veerse derdeklassers die wel eens drinken, drinken vaker in een discotheek dan andere derdeklassers in Zeeland (56% t.o.v. 38%) en minder vaak op een schoolfeest (1% t.o.v. 6%).

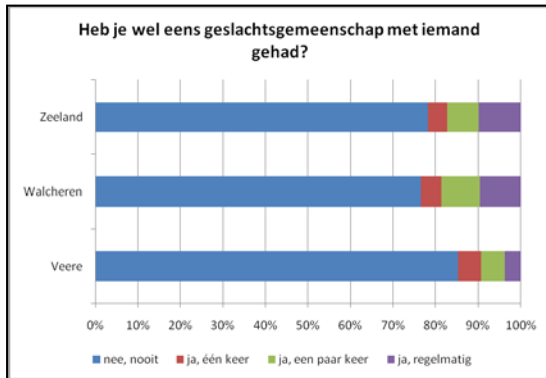
Slechts 3% van de derdeklassers uit Veere heeft hasj of wiet gebruikt in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek. Dit is minder dan in de rest van Zeeland.

Het percentage derdeklassers dat in de afgelopen 4 weken hasj of wiet heeft gebruikt is flink afgenomen ten opzichte van 2004 (van 9% naar 3%).

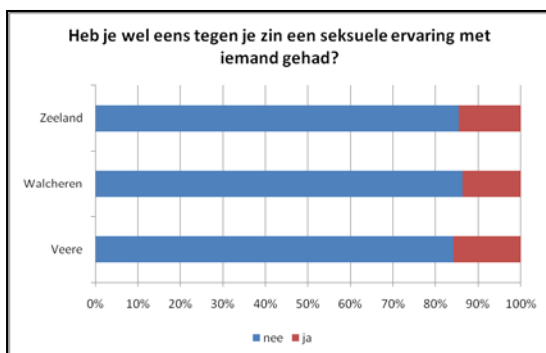
Slechts een klein deel van de Veerse derdeklassers heeft wel eens harddrugs aangeboden gekregen.

Seksualiteit

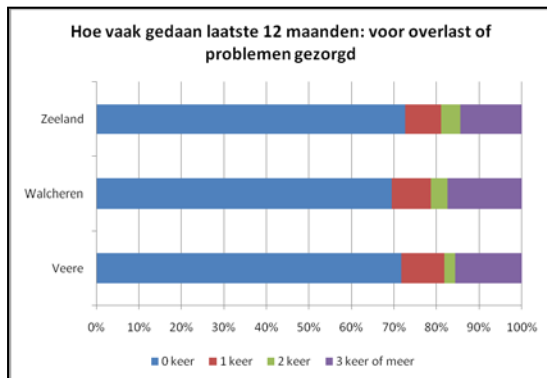
Van de Veerse derdeklassers heeft een kleiner percentage wel eens geslachtsgemeenschap gehad dan van de derde klassers uit de rest van Zeeland.

Driekwart heeft altijd een condoom gebruikt, ten opzichte van de helft in de andere plattelandsgemeenten.

Een klein deel heeft ooit een negatieve seksuele ervaring gehad.

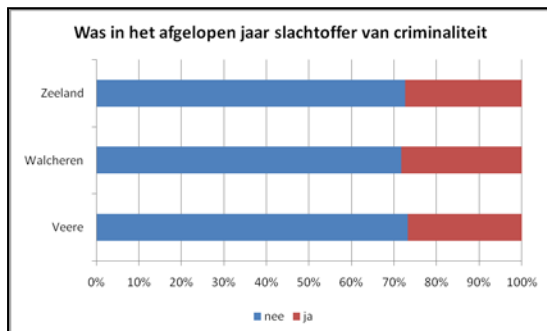
Criminaliteit

Iets meer dan een kwart van de Veerse derdeklassers heeft in het afgelopen jaar voor overlast of problemen gezorgd. Dat is wat minder dan in 2004.

Veerse derdeklassers hebben iets vaker zonder helm op een brommer (mee)gereden dan derdeklassers in de rest van Zeeland (31% t.o.v. 25%).

Drugs verhandelen komt niet voor onder Veerse derdeklassers.

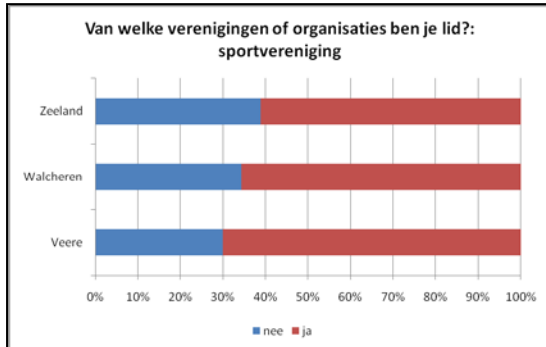

Eveneens meer dan een kwart was in het afgelopen jaar zelf slachtoffer van criminaliteit (spullen/geld gestolen, vernieling, bedreiging, fysiek geweld).

Op de vraag of derdeklassers in het afgelopen jaar met de politie te maken hebben gehad voor iets dat niet mag, antwoordde 20% 'ja'. In 2007 was dit nog 32%.

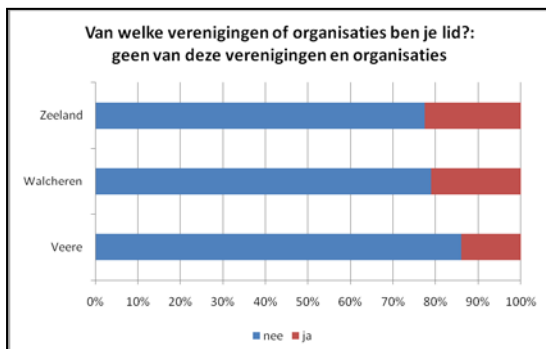
In Veere is 3% van de derdeklassers wel eens doorverwezen naar naar Buro Halt (2007: 12%). Dit is significant minder dan in de rest van Zeeland (10%) en ook minder dan in de andere plattelandsgemeenten (11%).

Verenigingsleven

Meer dan twee derde van de Veerse derdeklassers is lid van een sportvereniging. Dit is meer dan in de rest van Zeeland en ook meer dan in de andere plattelandsgemeenten.

Turnen en voetbal zijn wat meer populair en volleybal wat minder vergeleken met de rest van Zeeland.

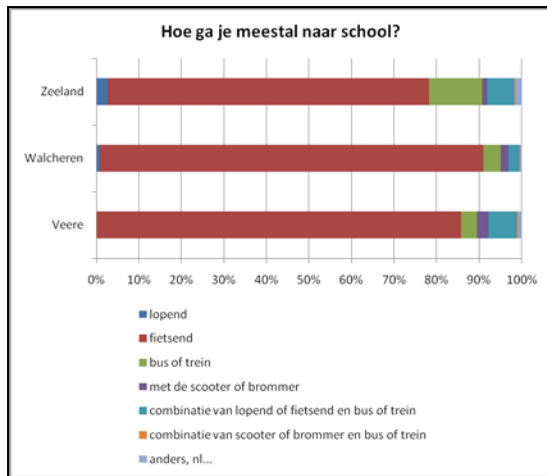

Slechts een klein deel is helemaal geen lid van de genoemde verenigingen of organisaties (sport, zang/muziek/toneel, natuur/milieu, scouting, knutselen, kerk/moskee).

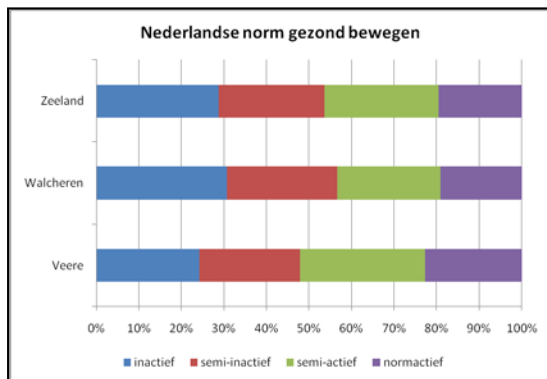
In Veere zijn derdeklassers vaker lid van een vereniging dan in de rest van Zeeland. Lid zijn van een kerkelijke vereniging komt vaker voor (16% t.o.v. 10%).

In 2011 geven meer Veerse derdeklassers aan vrijwilligerswerk voor een sportvereniging te doen (27%) dan in 2007 (13%).

Sport en beweging

Veerse derdeklassers gaan met name op de fiets naar school en doen dat vaker dan in de rest van Zeeland. Aan fietsen of lopen naar school besteden zij relatief veel tijd: 88% is drie uur per week of meer kwijt aan deze bezigheid, ten opzichte van 62% in de rest van Zeeland.

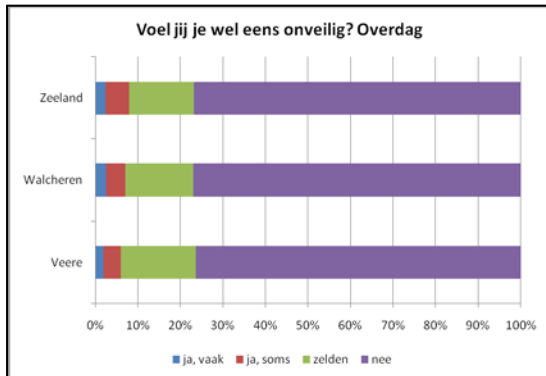

De mate waarin jongeren de norm gezond bewegen⁴ behalen, verschilt niet tussen Veerse derdeklassers en andere Zeeuwse derdeklassers.

Wel zijn meer Veerse derdeklassers (semi-) inactief (48%) dan in 2007 (30%).

⁴ Bij de Nederlandse norm gezond bewegen voor jongeren tot 18 jaar gaat het erom hoeveel dagen per week iemand minimaal 60 minuten matig intensief beweegt. Er worden vier groepen onderscheiden: 1. Inactieven (2 of minder dagen per week); 2. Semi-inactieven (3/4 dagen per week); 3. Semi-actieven (5/6 dagen per week); 4. Normactieven (7 dagen per week).

Veiligheid

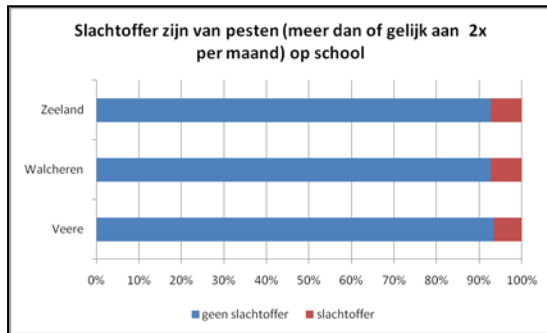
Slechts een klein deel van de Veerse derdeklassers voelt zich overdag wel eens onveilig.

Het percentage dat zich overdag onveilig voelt, is afgenomen van 34% in 2007 naar 24% in 2011.

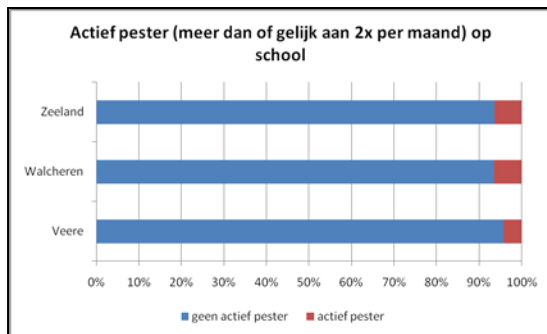
's Avonds is het gevoel van onveiligheid groter dan overdag, maar kleiner dan in de rest van Zeeland.

Pesten

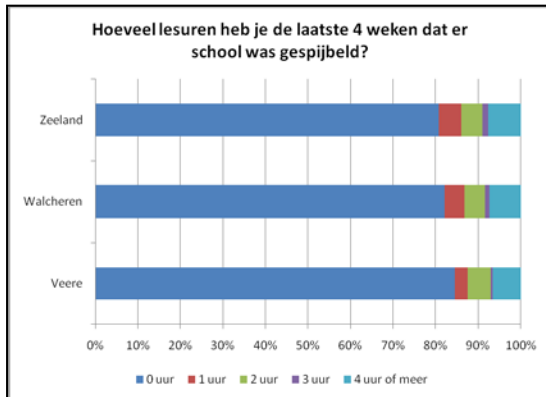
Gepest worden komt onder Veerse derdeklassers evenveel voor als onder andere Zeeuwse derdeklassers.

Vergeleken met 2007 zijn er iets minder slachtoffers van pesten (3% t.o.v. 7%).

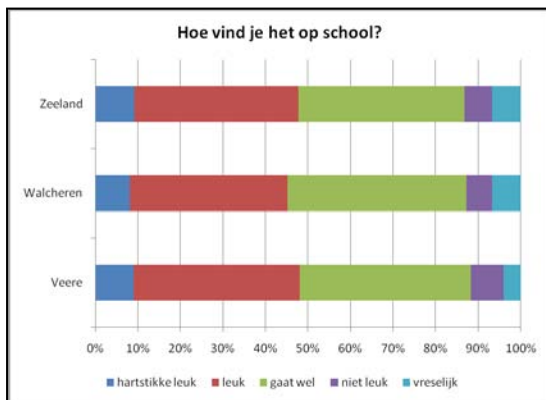

Actief pesten wordt door Veerse derdeklassers ook niet vaker gedaan dan door andere Zeeuwse derdeklassers.

School

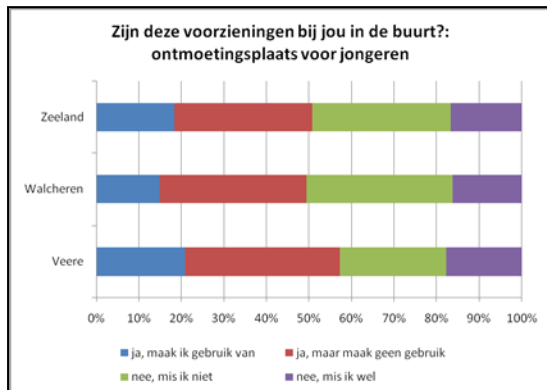
Spijbelen komt even vaak voor onder Veerse derdeklassers als in de rest van Zeeland.

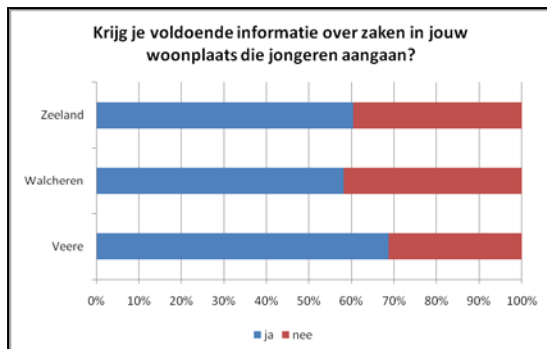
Een minderheid van de Veerse derdeklassers zegt het (hartstikke) leuk te vinden op school. Een bijna even groot deel zegt "gaat wel".

De buurt

Driekwart van de Veerse derdeklassers vindt de eigen buurt leuk om in te wonen.

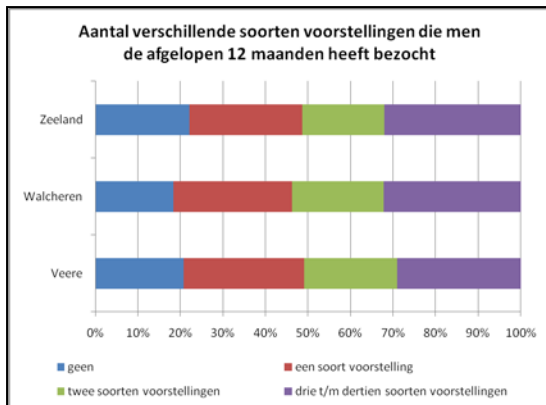
Meer dan de helft van de Veerse derdeklassers geeft aan dat er een ontmoetingsplaats voor jongeren bij hen in de buurt is. Slechts een minderheid maakt van deze voorziening daadwerkelijk gebruik. Bijna één op de vijf Veerse derdeklassers mist een dergelijke voorziening in de eigen buurt.

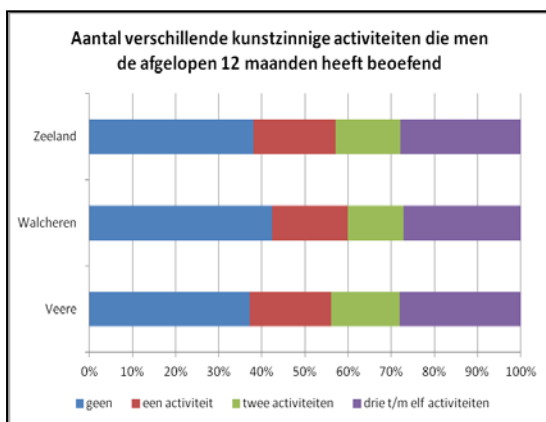
De informatievoorziening naar jongeren wordt door twee derde van de Veerse derdeklassers als voldoende beschouwd. Dit is meer als in de rest van Zeeland.

De helft van de Veerse jongeren vindt dat er in hun buurt (meer dan) genoeg leuke dingen voor jongeren georganiseerd worden. In de rest van Zeeland is dit 39% van de jongeren.

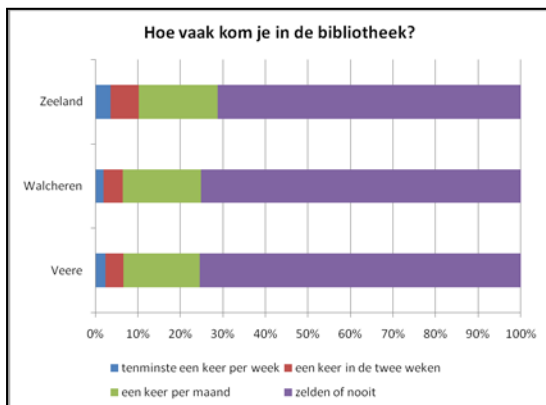
Cultuur

Veerse derdeklassers bezoeken niet vaker culturele voorstellingen (zoals toneel, dans, film) dan andere derdeklassers in Zeeland. 80% van de jongeren heeft het afgelopen jaar minimaal één voorstelling bezocht (2007: 90%).

Het beoefenen van kunstzinnige activiteiten (zoals tekenen, muziek maken, toneel) is door bijna tweederde van de Veerse derdeklassers het afgelopen jaar gedaan.

Een kwart van de Veerse derdeklassers komt wel eens in de bibliotheek.

Bijlage 1: Responsverantwoording

Methode

Via internet is een enquête afgenomen in maart en april 2011. Alle scholen voor voortgezet onderwijs in Zeeland hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Ook een aantal scholen buiten Zeeland met Zeeuwse leerlingen zijn benaderd voor deelname. Een groot deel van hen heeft meegedaan. Ook leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs hebben de enquête ingevuld. We verstaan hier onder VSO de volgende schoolsoorten: voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs en OPDC. In totaal heeft naar schatting 68% van de Zeeuwse jongeren in klas 3 van het voortgezet onderwijs deelgenomen aan het onderzoek.

Tabel 1 Deelnemende scholen/schoollocaties

NAAM	PLAATS	NAAM	PLAATS
Auris College	GOES	OPDC Griffioen	MIDDELBURG
Calvijn College	GOES	Ostrea Lyceum-Oost	GOES
Calvijn College	MIDDELBURG	Ostrea Lyceum-Zuid	GOES
Calvijn College	THOLEN	Pontes-Bergweg	GOES
Calvijn College-Appelstraat	KRABBENDIJK	Pontes-Pieter Zeeman	ZIERIKZEE
Calvijn College-Kerkpolder	KRABBENDIJK	Pontes-Van Dusseldorpstraat	GOES
CSW-Bestevaer	VLISSINGEN	Praktijkschool Het Bolwerk	MIDDELBURG
CSW-Toorop	MIDDELBURG	Prins Maurits	MIDDELHARNIS
		Reynaert College-	
CSW-van de Perre	MIDDELBURG	Gildenstraat	HULST
De Rede	TERNEUZEN	Reynaert College-Zoutestraat	HULST
			BERGEN OP
De Vliedberg OPDC	GOES	t Rijks	ZOOM
		RK Gymnasium Juvenaats H.	BERGEN OP
Edudelta College	GOES	Hart	ZOOM
	BERGEN OP		
Mollerlyceum	ZOOM	Scheldemond College	VLISSINGEN
Nehalennia-Breeweg	MIDDELBURG	Westerpoort College	THOLEN
Nehalennia-Kruisweg	MIDDELBURG	Zeldenrust Steelant College	TERNEUZEN
OdyZee College	KLOETINGE	Zwin College	OOSTBURG

Respons

In tabel 2 is de respons (na opschoning van het databestand) naar schoolsoort opgenomen. De respons bij het VMBO (59%) blijft achter bij die van HAVO (83%) en VWO (79%). Dit betekent dat VMBO-ers ondervertegenwoordigd zijn in het bestand.

Tabel 2 Respons naar schoolsoort (exclusief vso, opdc's en praktijkonderwijs)

schoolsoort	respondenten		leerlingen klas 3		respons
	n	%	2010/2011*		
vmbo	1562	51%	2669	59%	59%
havo	805	26%	974	21%	83%
vwo	724	23%	916	20%	79%
totaal	3091	100%	4559	100%	68%
vso**	110				
onbekend	7				
totaal	3208				

* leerlingen op scholen voor voortgezet onderwijs die wonen in Zeeland. (bron: OCW-DUO).

** voortgezet speciaal onderwijs, opdc's, praktijkonderwijs

In tabel 3 is de respons per woongemeente en schoolsoort te zien. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van cijfers van OCW-DUO. De tabel is exclusief VSO-leerlingen omdat we van hen de populatiegegevens niet kennen. Ook leerlingen van wie we de woongemeente niet weten of de schoolsoort, zijn – uiteraard - buiten beschouwing gelaten. Dit betekent dat de responspercentages voor Zeeland als geheel één procentpunt lager zijn dan die vermeld in tabel 2.

Tabel 3 Respons per woongemeente en schoolsoort

Woongemeente	respons (%)				respons (n)			
	vmbo	havo	vwo	totaal	vmbo	havo	vwo	totaal
Borsele	51%	75%	89%	65%	81	46	63	190
Goes	47%	64%	84%	61%	103	59	105	267
Hulst	79%	99%	92%	86%	140	70	55	265
Kapelle	49%	71%	89%	63%	48	25	34	107
Middelburg	57%	85%	87%	72%	151	111	125	387
Noord-Beveland	52%	52%	90%	56%	26	13	9	48
Reimerswaal	55%	69%	79%	61%	112	38	30	180
Schouwen-Duiveland	44%	63%	73%	52%	118	58	46	222
Sluis	66%	95%	81%	76%	95	61	30	186
Terneuzen	69%	94%	45%	70%	237	119	54	410
Tholen	60%	83%	65%	65%	152	59	33	244
Veere	66%	92%	86%	75%	119	56	57	232
Vlissingen	50%	95%	82%	64%	153	86	77	316
Zeeland	58%	82%	78%	67%	1535	801	718	3054

Het responspercentage in de gemeente Hulst is het hoogst, dit geldt voor alle drie de schoolsoorten. Schouwen-Duiveland heeft het laagste responspercentage.

Het databestand is gewogen naar woongemeente en schoolsoort waardoor de verschillen in respons op deze kenmerken zijn gecorrigeerd. Deze aantallen zijn te zien in tabel 4.

Tabel 4 Ongewogen en gewogen respondenten per woongemeente

Woongemeente	ongewogen	gewogen
Borsele	198	203
Goes	281	305
Hulst	265	206
Kapelle	109	117
Middelburg	404	379
Noord-Beveland	53	62
Reimerswaal	187	205
Schouwen-Duiveland	226	289
Sluis	187	166
Terneuzen	411	396
Tholen	245	252
Veere	236	210
Vlissingen	345	359
Zeeland	3147	3147*

* De som van de gewogen aantallen per woongemeente komt uit op 3149 in plaats van 3147. Dit is het gevolg van de weging en afrondingen.